

RP 118/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av gymnasielagen och av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i gymnasielagen och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Till lagarna fogas enligt förslaget bestämmelser om utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning. Genom

propositionen stärks möjligheterna för dessa personer att delta i gymnasieutbildning och på så vis främjas jämlikheten i samhället.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den. Lagarna avses träda i kraft den 1 februari 2014.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÅGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Lagstiftning	3
Utbildningsalternativ efter den grundläggande utbildningen	6
2.2 Bedömning av nuläget	8
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	8
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
4.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	11
4.3 Samhälleliga konsekvenser	11
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	12
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	12
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	12
DETALJMOTIVERING	13
1 LAGFÖRSLAG	13
1.1 Gymnasielagen.....	13
1.2 Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	15
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER.....	16
2.1 Gymnasieförordningen (810/1998) och statsrådets förordning om allmänna riksomfattande mål för gymnasieutbildningen och om timfördelningen i gymnasieundervisningen (955/2002).....	16
2.2 Grunderna för läroplanen	16
3 IKRAFTTRÄDANDE	16
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	16
LAGFÖRSLAG	18
1. Lag om ändring av gymnasielagen.....	18
2. Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	21
BILAGA	23
PARALLELLTEXT	23
1. Lag om ändring av gymnasielagen.....	23
2. Lag om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Antalet invandrare i Finland har ökat markant under de senaste 20 åren. I slutet av 2011 var 257 248 personer som är födda utomlands eller vars föräldrar är födda utomlands stadigvarande bosatta i Finland. Detta utgör 4,8 procent av befolkningen. Antalet personer som är födda utomlands, dvs. första generationens invandrare var 219 702 personer. Antalet sådana, vars bägge föräldrar är födda utomlands, dvs. andra generationens invandrare var i Finland 37 546.

Antalet personer som talar något annat modersmål än finska, svenska eller samiska var 244 822, dvs. 4,5 procent av befolkningen. Antalet utländska medborgare 2011 i Finland var 183 133. Enligt de nuvarande befolkningsprognoserna skulle det 2030 finnas cirka 500 000 utländska medborgare i Finland.

För närvarande är antalet 15—19-åringar med ett främmande språk som modersmål cirka 14 000. Antalet har ungefär fördubblats sedan 2000. Hela antalet personer med ett främmande språk som modersmål har under denna tid ökat cirka 150 procent, vilket gör att ökningen av antalet 15—19-åringar har utgjort ungefär två tredjedelar av ökningen av hela antalet personer med ett främmande språk som modersmål. Om man antar att detta förhållande hålls oförändrat även i fortsättningen, kommer det 2030 att finnas cirka 30 000 15—19-åringar med ett främmande språk som modersmål i Finland.

Det är ändamålsenligt att beakta ökningen av antalet invandrare i utbildningssystemet och integrationsfrämjandet. Enligt undersökningar är arbetslösheten bland invandrare tre gånger vanligare än genomsnittet och risken för utslagning bland invandrarungdomar fem gånger så stor jämfört med unga inom den övriga befolkningen. Röstningsaktiviteten bland invandrare är betydligt mindre än genomsnittet, ungefär 20 procent av invandrar-röstade i kommunalvalet 2008.

I genomsnitt 13 procent av finländarna blir utan examen på andra stadiet. För invandrar-nas del är siffran ungefär det dubbla. Andelen personer med ett främmande språk som modersmål i gymnasieutbildning är anmärk-

ningsvärt liten, även om den just på grund av olika experiment med förberedande utbildning har vuxit något. I vår lagstiftning har utbildning som förbereder invandrare för grundläggande utbildning och yrkesutbildning redan gjorts möjlig.

Utbildning och språkkunskaper hör till de viktigaste sätten att minska arbetslöshet och utslagning. I utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2011—2016 har man ställt som mål att den utbildningsmässiga jämställdheten ska främjas. Enligt planen krävs speciella stödåtgärder för att under-representerade grupper ska delta i utbildning. När det gäller utbildning är målet att skillnaderna mellan skolor och områden, skillnaderna i inlärningsnivån mellan könen samt den sociala och etniska bakgrundens statistiska korrelation ska halveras före 2020 och det långsiktiga målet är att avskaffa skillnaderna helt.

Enligt regeringsprogrammet, statsrådets principbeslut om statens program för integrationsfrämjande och utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2011—2016 förbättras invandrades förutsättningar för gymnasie-studier genom att det i lagstiftningen tas in bestämmelser om utbildning som förbereder invandrare och andra personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasie-utbildning.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagstiftning

Gymnasieutbildning är enligt 1 § i gymnasielagen (629/1998) allmänbildande utbildning som bygger på den grundläggande utbildningens lärokurs. Gymnasielagen tillämpas på gymnasieutbildning för både ungdomar och vuxna. Gymnasieutbildningen ger studeranden färdigheter att inleda studier vid universitet eller yrkeshögskola eller att inleda yrkesutbildning som bygger på gymnasiet lärokurs.

Ordandet av gymnasieutbildning bygger på tillstånd från undervisnings- och kultur-

ministeriet. Enligt 3 § kan vederbörande ministerium bevilja en kommun, samkommun eller en registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att ordna gymnasieutbildning.

Gymnasiets lärokurs omfattar enligt 7 § 1 mom. tre år. Enligt 24 § i gymnasielagen (1998/629) ska gymnasiets lärokurs slutföras på högst fyra år om inte studeranden av grundad anledning beviljas förlängning. Enligt 1 § i gymnasieförordningen ges undervisning i olika läroämnen och studiehandledning i form av kurser som omfattar i genomsnitt 38 timmar. Gymnasiets lärokurs omfattar minst 75 kurser. I den undervisning som är avsedd för vuxna omfattar en kurs i genomsnitt 28 timmar och lärokursen minst 44 kurser.

Bestämmelser om undervisningsspråk finns i 6 § 1 mom. i gymnasielagen. Enligt momentet är läroanstaltens undervisningsspråk antingen finska eller svenska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, romani eller teckenspråk. Dessutom kan en del av undervisningen meddelas på något annat än studerandens egna ovan nämnda språk, om detta inte äventyrar studerandens möjligheter att följa undervisningen.

Enligt 10 § 1 mom. i gymnasielagen beslutar statsrådet om de allmänna riksomfattande målen för gymnasieutbildningen samt om hur den tid som används för undervisningen ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och studiehandledning (*timfördelning*). Enligt 7 § i statsrådets förordning om allmänna riksomfattande mål för gymnasieutbildningen och om timfördelningen i gymnasieundervisningen (955/2002) indelas studierna i gymnasiet i tre delar: obligatoriska, fördjupade och tillämpade kurser. De fördjupade kurserna är huvudsakligen fortsättningskurser som direkt sammanhänger med de obligatoriska kurserna. Skolan ska erbjuda de fördjupade kurserna som valfria för den studerande. Den studerande har subjektiv rätt att studera riksomfattande kurser i form av fördjupade studier under gymnasieutbildningen.

Enligt 10 § 2 mom. i gymnasielagen beslutar Utbildningsstyrelsen om målen för och det centrala innehållet i de olika läroämnena, ämnesgrupperna och ämneshelheterna och den övriga undervisning som avses i gymna-

sielagen samt om de centrala principerna för samarbetet mellan läroanstalten och hemmet samt för elevvården och om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet (grunderna för läroplanen). Utbildningsstyrelsen har godkänt grunderna för läroplanen för gymnasieutbildningen särskilt för undervisning för unga (2003) och för vuxna (2004).

Bestämmelser om att utbildningsanordnaren ska godkänna en läroplan ingår i 11 § i gymnasielagen. Enligt den ska läroplanen godkännas särskilt för finsk-, svensk- och samiskspråkig undervisning samt vid behov för undervisning på något annat språk. Den läroplan som utbildningsanordnaren gör upp ska vara sådan att den ger de studerande möjligheter till individuella val som gäller studierna, vid behov med anlitande också av undervisning som ordnas av andra utbildningsanordnare. Enligt timfördelningen för gymnasiet har de studerande möjligheter att som tillämpade gymnasiekurser även ta in studier som ordnas av andra utbildningsanordnare. Beslut om dessa studier eventuellt ingår i lärokursen för ett läroämne i gymnasiet ska fattas i läroplanen. Tillämpade kurser behöver likväl inte ansluta sig till något enskilt läroämne.

Bestämmelser om bedömning av de studerandes prestationer ingår i 17 § i gymnasielagen. Enligt 1 mom. är syftet med bedömningen att leda och sporra studerandena i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. Studerandenas inläring och arbete ska bedömas mångsidigt. Enligt 2 mom. omfattas bedömningen av studieprestationerna och framsteg i studierna av vad som föreskrivs om dem genom förordning och vad Utbildningsstyrelsen bestämmer. Beslut om de uppgifter som antecknas i betygen fattas av Utbildningsstyrelsen.

Enligt 19 § 1 mom. har den som ansöker om inträde till gymnasium rätt att fritt söka till vilket gymnasium han eller hon önskar.

Bestämmelser om grunderna för antagning av studerande ingår i 20 § i gymnasielagen. I enlighet med den kan som studerande antas den som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande tidigare lärokurs. Som studerande kan också antas den som inte har slutfört den

grundläggande utbildningens lärokurs men som annars anses ha tillräckliga förutsättningar att klara av gymnasiestudierna. Utbildningsanordnaren beslutar om övriga grunder för antagning av studerande liksom även om eventuella inträdes- eller lämplighetsprov. Det ministerium som saken gäller kan besluta närmare om grunderna för antagning av studerande. Enhetliga antagningsgrunder ska tillämpas på samtliga sökande.

Genom undervisningsministeriets förordning (856/2006) föreskrivs om grunderna för antagning av studerande i gymnasieutbildningen. Om det finns fler sökande till den gymnasieutbildning som är avsedd för unga än det finns studieplatser att fylla, antas de studerande till gymnasiet enligt förordningen i den ordning som anges av det aritmetiska medeltalet av vitsorden i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, matematik, fysik, kemi, biologi, hälsokunskap och geografi på avgångsbetyget från den grundläggande utbildningen. Höjda vitsord beaktas på basis av ett särskilt intyg som skolan utfärdar. Medeltalet räknas med en hundradels noggrannhet. Om flera sökande har samma medeltal, beaktas vid antagningen de sökandes ansökningsönskemål och därefter deras aritmetiska medeltal av de läroämnen som nämns ovan samt av gymnastik, handarbete, huslig ekonomi, musik och bildkonst.

Antagningen till finsk och svensk utbildning sker separat. Om samma utbildningsanordnare har flera läroanstalter, tillämpas ovan nämnda grunder på varje läroanstalt för sig. Utbildningsanordnaren kan anta en del av de studerande med andra betyg än avgångsbetyget från den grundläggande utbildningen. Utbildningsanordnaren ska bedöma dessa sökandes förutsättningar att klara av gymnasiestudierna. Utbildningsanordnaren beslutar om grunderna för antagning till gymnasieutbildning som är avsedd för vuxna. En sökande under 18 år får antas till utbildning som avses för vuxna, likväl endast av särskilda skäl som hänför sig till den sökande.

Finansieringen för anordnare av gymnasieutbildning bestäms på grundval av lagen (1705/2009) och förordningen om finansieringen av undervisnings- och kulturverksam-

het (1766/2009), nedan finansieringslagen och finansieringsförordningen.

Priserna per enhet per studerande för gymnasier beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av gymnasieutbildningen under året före det år som föregår det år då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller studerande som får sådan undervisning. När priserna per enhet beräknas beaktas 58 procent av antalet studerande som inlett studierna efter att de fyllt 18 år.

Enligt 23 § i finansieringslagen utfärdas årligen på förhand genom förordning av statsrådet bestämmelser om de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning för finansåret. I det genomsnittliga priset per enhet beaktas bland annat den uppskattade förändringen i statsandelsåliggandenas omfattning och art enligt 54 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice, om den orsakas av den lag eller förordning som gäller statsandelsåliggandet, av en föreskrift av en statlig myndighet som bygger på lag eller förordning eller av statsbudgeten. Med stöd av 64 § i finansieringslagen tillämpas i nya och mera omfattande statsandelsåligganden dessutom 55 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice, enligt vilket statsandelen i nämnda åligganden är 50 procent av de kalkylerade kostnaderna för uppgifterna i fråga.

På grundval av det genomsnittliga priset per enhet beräknas priserna per enhet och anordnare av gymnasieutbildning i enlighet med 24 § i finansieringslagen.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av nyckeltalet för antalet studerande. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. Priset per enhet för utbildning som ordnas utomlands bestäms genom att det genomsnittliga priset per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning med stöd av 23 § graderas i enlighet

med vad som bestäms genom förordning av statsrådet och vad undervisnings- och kulturministeriet föreskriver med stöd av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet kan dessutom höja priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl. Priset per enhet vid en internatskola höjs för elever som får inkvartering och måltider vid internatskolan i enlighet med vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

Priserna per enhet bestäms så att de belopp som fås när de priser per enhet som beräknats för utbildningsanordnarna multipliceras med antalet studerande hos utbildningsanordnarna sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnaderna.

För en studerande som har inlett studierna efter att han eller hon fyllt 18 år är priset per enhet 58 procent av utbildningsanordnarens pris per enhet.

Utbildningsalternativ efter den grundläggande utbildningen

Personer som efter grundskolan inte har tillräckliga färdigheter att söka till utbildning på andra stadiet har möjlighet att genomgå påbyggnadsundervisning som omfattar ett läsår enligt lagen om grundläggande utbildning. Påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen ger en möjlighet att höja vitsorden på avgångsbetyget för tillträde till gymnasieutbildning eller yrkesutbildning.

Till påbyggnadsundervisning kan antas en person som har fått avgångsbetyg från grundskolan samma eller föregående år. Detta är ofta ett problematiskt krav för invandrare. Påbyggnadsundervisningen ger inte heller alltid tillräckliga färdigheter för att förbättra kunskaperna i finska eller svenska.

Grundskolbetygen kan höjas även när påbyggnadsundervisning inte är ett alternativ. Höjningen kan till exempel göras i ett vuxengymnasium eller genom överenskommelse med den som ordnar den grundläggande utbildningen.

I påbyggnadsundervisning ges den studerande minst 1 100 timmar undervisning och handledning. För påbyggnadsundervisning

har inte fastställts någon riksomfattande timfördelning eller lärokurs, men den styrs av Utbildningsstyrelsens grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen (3/011/2004). Målet är att varje studerande efter påbyggnadsundervisningen ska ha en plan för fortsatta studier och färdigheter att inleda dem. I påbyggnadsundervisning studerade hösten 2011 sammanlagt 2 274 studerande. Av dem hade 351 ett främmande språk som modersmål, vilket är 15,4 procent av antalet studerande inom påbyggnadsundervisning.

För ungdomar med invandrarbakgrund har sedan 1999 ordnats utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning. Målet för utbildningen är att ge de studerande språkliga och andra nödvändiga färdigheter för övergången till yrkesstudier. Utbildningen är minst 20 och högst 40 studieveckor. Utbildningen är avsedd för invandrare eller personer med invandrarbakgrund som redan har grundläggande språkliga färdigheter i undervisningsspråket, dvs. finska eller svenska.

Utbildningsstyrelsen gav nya läroplansgrunder för förberedande utbildning för grundläggande yrkesutbildning den 1 augusti 2008 (föreskrift 7/011/2008). De kan användas för utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning och läroavtalsutbildning för både vuxna och ungdomar.

Antalet elever med ett främmande språk som modersmål som avlägger yrkesinriktad grundexamen har från 2005 till 2011 ökat med cirka 30 procent. Ökningen av antalet elever med ett främmande språk som modersmål i yrkesutbildningen syns särskilt i utbildning i form av läroavtal.

År 2011 hade 55 utbildningsanordnare tillstånd från undervisnings- och kulturministeriet att meddela utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning. Enligt statsandelsstatistiken deltog 1 556 studerande i utbildning 2011. Av de studerande i utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning var cirka 24 procent 2011 16–20-åringar. Utbildningen var alltså klart inriktad på vuxna studerande.

Bland studerandena i utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning hade 30 procent fullgjort grundskolans läro-

kurs eller motsvarande utbildning. Över hälften, dvs. 55 procent hade en högre utbildningsnivå: 17 procent hade i sitt hemland genomgått en utbildning som motsvarar gymnasiets lärokurs och hela 38 procent av de studerande hade i sitt eget land avlagt en yrkesexamen eller en högskoleexamen. Enligt en utredning används förberedande utbildning för invandrare som språkutbildning för personer som inte har något behov eller ens för avsikt att söka in till en grundläggande yrkesutbildning.

Bestämmelser om undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen togs 1998 in i lagen om grundläggande utbildning. Undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen är avsedd för varje elev med invandrabakgrund vars kunskaper i finska eller svenska inte är tillräckliga goda för att studera i en grupp inom den grundläggande utbildningen. I undervisning som förbereder för den grundläggande utbildningen deltog 2 381 elever 2011.

Studerande med ett främmande språk som modersmål: grundläggande utbildning, gymnasium, yrkesutbildning
Andel av elevantalet (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	
Grundläggande utbildning	16 398	17 156	19 236	21 235	22 166	4,1 (2011)
Gymnasium	3 331	3 328	3 446	3 799	4 200	3,9 (2011)
Yrkesutbildning	11 595	13 305	13 906	14 115	15 396	5,5 (2011)

Källa: Utbildningsstyrelsen, Statistikcentralen vad gäller uppgifterna för 2010 och 2011

I gymnasieutbildning 2011 deltog 4 200 studerande med ett främmande språk som modersmål, dvs. 3,9 procent av alla unga som studerar i gymnasieutbildning. Antalet invandrare som deltar i gymnasieutbildning har inte ökat nämnvärt när antalet invandrare ökat. Andelen elever med ett främmande språk som modersmål i grundläggande yrkesutbildning var samma år 5,5 procent.

Grundskolorna och gymnasietens lärokurs kan också genomföras i vuxen ålder. Studierna kan bedrivas i ett vuxengymnasium, ett gymnasium eller i en folkhögskola. År 2012 deltog 1 158 elever med ett främmande språk som modersmål i grundläggande utbildning för vuxna.

År 2011 genomförde 987 studerande med ett främmande språk som modersmål gymnasieutbildningens lärokurs för vuxna, vilket är 10 procent av alla dem som genomförde gymnasieutbildningens lärokurs för vuxna. I gymnasieutbildning för unga deltog 3 213 ungdomar med ett främmande språk som modersmål, vilket är 3,2 procent av det totala antalet.

Antalet kommunala eller privata mottagare av statsandelsfinansiering för gymnasieutbildning som fått tillstånd att ordna utbild-

ning 2012 var 278. Dessutom ordnas gymnasieutbildning i tre statliga skolor och åtta av universitetens övningsskolor.

Antalet elever som påbörjat gymnasieutbildning som 18-åringar var 99 466 hösten 2012 och antalet vuxenstuderande som genomgår hela gymnasietens lärokurs 5 587, dvs. sammanlagt 105 996 studerande. Av dem var 6 286 svenskspråkiga. Antalet studerande i enskilda ämnen, dvs. så kallade ämnesstuderande var 19 712.

En stor del av de invandrarstuderande som omfattas av integrationsstöd får ekonomiskt stöd för arbetskraftspolitisk utbildning på grundval av ett beslut om jämställande. Denna möjlighet har ökat efterfrågan på gymnasieutbildning för vuxna bland invandrare. Vuxengymnasier kan också delta i NTM-centralernas anbudsförfaranden för anordnande av integrationsutbildning för vuxna invandrare. På vissa orter genomförs integrationsutbildning för vuxna invandrare i vuxengymnasier.

Projektet Delaktig i Finland, som koordineras av arbets- och näringsministeriet, har under åren 2011—2013 samlat erfarenheter om invandrades utbildning. Två delprojekt har gällt gymnasiet. I Vuosaaren lukio har man

utvecklat förberedande utbildning för gymnasieutbildning inom ramen för påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen. I Vanda har man vid två gymnasier utvecklat stödet för invandrare i gymnasiestudier samt undervisningen i finska som andra språk. Projekten har visat att det finns behov av förberedande utbildning för gymnasieutbildning för invandrare.

2.2 Bedömning av nuläget

För närvarande finns det inga sådana bestämmelser om gymnasieutbildning som skulle möjliggöra utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning. Sålunda har de enligt det nuvarande systemet inte motsvarande möjlighet till gymnasieutbildning och därigenom högskoleutbildning som till yrkesutbildning, för vilken det finns förberedande utbildning för invandrare.

Få invandrarunga i förhållande till den övriga befolkningen går vidare till gymnasieutbildning och högskoleutbildning. En central orsak är bristerna i de språkliga färdigheterna och studiefärdigheterna. Särskilt dåligt är läget för unga som flyttat hit i slutet av den grundläggande utbildningen och som inte under den grundläggande utbildningen hinner få tillräckliga språkliga färdigheter, även om de annars skulle ha färdigheter och förutsättningar för gymnasie- och högskolestudier. I proportion till åldersklasserna finns det fler invandrare i yrkesutbildning och praktiska yrken och på motsvarande sätt färre i gymnasie- och högskoleutbildning samt yrken som förutsätter högskoleexamen. Situationen är problematisk ur jämställdhetssynvinkel.

Att arbetslöshet är vanligare bland invandrare än bland den övriga befolkningen och risken därmed större för marginalisering kräver åtgärder. Utbildning och bättre språkkunskaper skulle främja sysselsättning och integration. Sålunda är det motiverat att fortsätta med de åtgärder som behövs för att höja utbildningsnivån bland invandrare och andra personer med ett främmande språk som modersmål.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet för utbildningen är att ge invandrare mera jämställda färdigheter att agera i det finländska samhället och öka jämställdheten i samhället genom att förbättra möjligheterna till gymnasiestudier för invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål. Samhället skulle ta bättre till vara hela befolkningens kompetenspotential.

I gymnasielagen föreslås bli intaget bestämmelser om utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning. I lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås bli intaget bestämmelser om finansieringen av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Studierna skulle vara inriktade på studier i finska eller svenska som undervisningsspråk och vid behov på studier i andra språk samt på att främja de studiefärdigheter som behövs i gymnasiet, kulturkännedom och studiehandledning. Målet i utbildningen skulle vara att beakta varje studerandes individuella utbildningsbehov.

Den förberedande utbildningen skulle avvika från påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen på så sätt att undervisningen och studerandena i den förberedande utbildningen skulle vara närmare integrerade i gymnasiet, vilket skulle ge dem en mera realistisk uppfattning om gymnasiestudier, och tröskeln för att inleda gymnasieutbildning skulle bli lägre. Gymnasiestudierna inbegriper en stor mängd skriftligt material och teoretiska begreppssystem och förutsätter goda kunskaper i undervisningsspråket och mångsidiga studiefärdigheter. Den studerande skulle i den förberedande utbildningen lära känna studiekulturen i den finländska gymnasieutbildningen.

Under studierna kan även ingå ordinarie gymnasiestudier i den studerandes förberedande studier. Dessa studier räknas i enlighet med 23 § i gymnasielagen till godo när den studerande senare blir gymnasiestuderande.

Närmare bestämmelser om de riksomfattande målen och timfördelningen i utbildningen utfärdas genom förordning av statsrå-

det och om målen och det centrala innehållet i Utbildningsstyrelsens läroplansgrunder.

Som studerande i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan antas den som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande lärokurs eller som annars anses ha motsvarande kunskaper och färdigheter. Den studerande ska dessutom ha tillräckliga kunskaper i undervisningsspråket, finska eller svenska. Språkkunskaperna bedöms av utbildningsanordnaren vid antagningen av studerande till utbildningen.

Beslutet om antagning av studerande fattas av utbildningsanordnaren. Urvalskriterierna är brister i kunskaperna i undervisningsspråket och planer på att fortsätta i gymnasieutbildning. Målet är att få sådana studerande till utbildningen, vars kunskaper i finska eller svenska ytterligare borde utvecklas något innan de inleder ordinarie gymnasiestudier. Sökande vars kunskaper i finska eller svenska inte ännu är tillräckliga för förberedande utbildning, kan söka sig till arbetskraftspolitisk språkutbildning. En person som redan har en examen på andra stadiet eller en högskoleexamen kan inte delta i förberedande utbildning.

Ansökning till utbildning ska enligt planerna genomföras med hjälp av det register för ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning som avses i lagen om antagningsregistret och studentexamensregistret. En regeringsproposition som gäller detta ska enligt planerna ges till riksdagen under höstsessionen 2013.

Den förberedande utbildningen ska pågå ett läsår och omfatta minst 25 kurser. Flera bestämmelser om detta meddelas i gymnasieförordningen (810/1998). Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska inte utgöra en separat examen. Utbildningen ska inte ge rätt att direkt fortsätta till gymnasieutbildning utan de studerande ska i den gemensamma ansökan ansöka om en nybörjarplats i gymnasiet.

Statsrådet har i sitt principbeslut om statens program för integrationsfrämjande beslutat att utbildning som förbereder invandrare för gymnasieutbildning ska börja omfattas av studiestöd från början av höstterminen 2014.

Genom förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998) föreskrivs om behörigheten för rektorer och lärare i sådan utbildning som avses i gymnasielagen att meddela ämnesundervisning i gymnasiet Samma behörighetsvillkor gäller även lärare som meddelar förberedande utbildning för gymnasieutbildning, dock så att en person är behörig att meddela ämnesundervisning som ingår i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning, om han är hon är behörig i det aktuella ämnet eller minst ett av de ämnen som ingår i ämneskategorin. Detta anges närmare i förordningen.

För den som anordnar gymnasieutbildning och ordnar förberedande utbildning beviljas per studerande finansiering genom en gradering av det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning som föreskrivs med stöd av 23 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Bestämmelser om graderingens omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet. Eftersom det är fråga om en ny statsandelsuppgift, ska statsandelen i enlighet med en hänvisningsbestämmelse i 64 § i finansieringslagen utgöra 50 procent av de kalkylerade kostnaderna för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Förberedande utbildning ska ordnas för både ungdomar och vuxna. I kalkylerna över antalet studerande har man dragit nytta av erfarenheterna från utbildning som förbereder för yrkesutbildning och uppgifterna om antalet studerande med ett främmande språk som modersmål i de olika åldersklasserna.

Antalet studerande kommer enligt uppskattning att öka i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning så att cirka 190 studerande skulle delta i den hösten 2014. Antalet studerande skulle öka fram till 2017, då det antas stanna vid cirka 700 studerande. Därefter antas antalet studerande inte längre öka nämnvärt.

Däremot är det svårare att uppskatta antalet nya studerande som redan fyllt 18 år när de

inleder studierna. Enligt erfarenheter av utbildning som förbereder invandrare för yrkesutbildning kan man anta att det finns behov av förberedande utbildning även för vuxna. I gymnasieutbildningen minskar utbildningsbehovet i någon mån av möjligheten att studera enskilda gymnasieämnen och kurser som s.k. ämnesstudier. Utbildningen uppskattas omfatta cirka 95 studerande redan när den startas, och antalet studerande ökar så att 2017 deltar 350 vuxenstuderande i utbildningen. Störst är utbildningsbehovet av förberedande utbildning för både ungdomar och vuxna i huvudstadsregionen och i de största städerna, där invandrarbefolkningen är störst.

Kostnaderna för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är något högre än det genomsnittliga priset per enhet, vilket i regel beror på mindre studerandegrupper. Utbildningen motsvarar i fråga om gruppstorlek främst påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen. En kommun, samkommun eller privat utbildningsanordnare som ordnar sådan påbyggnadsundervis-

ning som avses i 5 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller som har fått tillstånd att ordna grundläggande utbildning beviljas i finansiering för påbyggnadsundervisning ett eurobelopp som fås då grunddelen i hemkommunsersättningen för den kommun där utbildningsanordnarens grundläggande utbildning i huvudsak ordnas fastställts i enlighet med 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice multiplicerad med talet 1,21 multipliceras med antalet studerande i påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen.

Finansieringen per studerande i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning uppskattas för studerande som inlett sina studier innan de fyllt 18 år uppgå till cirka 7 800 euro 2014, vilket fås när det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning multipliceras med talet 1,21.

Om den studerande inleder sina studier efter att ha fyllt 18 år, skulle finansieringen utgöra 58 procent av det föregående, dvs. cirka 4 500 euro.

Tabell 1 Kalkylerade kostnader

År	Studerande och kostnader euro			Totala kostnader euro		
	Unga	Euro	Vuxna	Euro	Totalt	Varav statsandel
2014	5 mån: 190	0,6 milj.	5 mån: 95	0,2 milj.	0,8 milj.	0,4 milj.
2015	300	2,3 milj.	150	0,7 milj.	3 milj.	1,5 milj.
2016	520	4 milj.	215	1 milj.	5 milj.	2,5 milj.
2017	700	5,4 milj.	350	1,6 milj.	7 milj.	3,5 milj.

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning skulle samtidigt minska behovet av att ordna påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen och utbildning som förbereder invandrare för grundläggande yrkesutbildning och minska kostnaderna för dem.

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning omfattas från den 1 augusti 2014 av det kalkylmässiga statsandelssystemet för gymnasieutbildningen.

Avsikten är att i samband med förfrågan om basuppgifter i januari 2014 sända ut ett brev till anordnare av gymnasieutbildning där de ombes att under vårens lopp meddela en uppskattning av antalet studerande i utbildning som förbereder för gymnasiet hö-

sten 2014. På grundval av detta ändras utbildningsanordnarens förhandsfinansiering den 1 augusti 2014 så att den även inbegriper det uppskattade antalet studerande i förberedande utbildning. I det justeringsbeslut som fattas i slutet av 2014 beaktas antalet studerande på beräkningsdagen och den slutliga finansieringen betalas enligt det verkliga antalet studerande. Från 2015 bestäms förhandsfinansieringen i enlighet med antalet studerande på beräkningsdagen föregående höst (20.9.2014).

I statens budgetproposition för 2014 har under moment 29.10.30 (Statsandel och statsunderstöd för den allmänbildande utbildningens driftskostnader) reserverats ett anslag om 400 000 euro som statsandel för

utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Eftersom de totala kostnaderna för reformen uppskattas uppgå till cirka 800 000 euro 2014, skulle kommunernas andel av reformen utgöra 400 000 euro.

Enligt regeringsprogrammet ska tilldelningen av nya uppgifter till kommunerna och utökningen av nuvarande uppgifter och förpliktelser begränsas, och kommunerna anvisas en statlig finansieringsandel som är mer än hälften av de faktiska kostnaderna. Anordnandet av gymnasieutbildning bygger på tillstånd som beviljas av undervisnings- och kulturministeriet. Kommunerna har inte en lagstadgad skyldighet att ansöka om tillstånd och således inte skyldighet att anordna gymnasieutbildning. Att ordna utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är också frivilligt för alla utbildningsanordnare som fått tillstånd att ordna gymnasieutbildning.

Därför föreslås det i propositionen, att finansieringen av reformen genomförs i enlighet med 64 § i lagen om finansiering av undervisnings och kulturverksamhet samt 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice så att kommunernas finansieringsdel är 50 procent och statens 50.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Utbildningsstyrelsen gör upp grunderna för läroplanen för förberedande utbildning för gymnasieutbildning. Utbildningsstyrelsen stöder verkställigheten av läroplansgrunderna och ordnar utbildning om nya grunder. Utbildningsstyrelsen ger också utbildningsanordnare informationsstyrning i anslutning till verkställigheten av grunderna och ordnandet av utbildning. Utifrån Utbildningsstyrelsens läroplansgrunder gör utbildningsanordnarna upp sina egna läroplaner.

De uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen samlas in av Utbildningsstyrelsen som en del av informationsinsamlingen i finansieringen av gymnasieutbildningen. De efterfrågas även i Statistikcentralens informationsinsamling. Eftersom kommunens finansieringsandel i utbildning som förbereder för gymnasieutbildningen i fortsättningen är 50 procent, beaktas den förberedande ut-

bildningen som en egen helhet i informationsinsamlingen och rapporteringen.

På utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska tillämpas gymnasielagens bestämmelser om till exempel ändringssökande och bedömning av utbildningen. Verksamheten kan således i någon mån inverka på arbetsmängden vid förvaltningsdomstolarna, regionförvaltningsverken och Rådet för utbildningsutvärdering. Konsekvenserna kan dock antas vara obetydliga på grund av det ringa antalet studerande.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Att ändra lagstiftningen på det sätt som föreslås ökar benägenheten bland invandrare och ungdomar med ett främmande språk som modersmål att söka sig till gymnasieutbildning och deras förutsättningar att klara av gymnasiestudierna. Många vuxna invandrare har studier som motsvarar grundskolenivå bakom sig i sitt ursprungsland. De har ändå inte fått tillräckliga språkliga färdigheter och studiefärdigheter för gymnasiestudier. Under den förberedande utbildningen får de färdigheter som hjälper dem att klara av gymnasiestudierna. Den förberedande utbildningen är en viktig del av utbildningens kontinuum.

Att möjliggöra gymnasieutbildning ökar jämställdheten inom utbildningen och den sociala erkänslan för invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål och bättre ta till vara deras kunskaper. Med hjälp av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning har invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål jämlikare möjligheter till högskoleutbildning.

Ett ökat deltagande i gymnasieutbildning och högskoleutbildning bland invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål förbättrar deras möjligheter att få arbete och vara myndiga medborgare samt öka jämlikheten och minska marginaliseringen. Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning främjar även verkställandet av samhällsgarantin för unga.

Lagförslagen bedöms inte ha några betydande konsekvenser för jämställdheten mellan könen. Därför har inte gjorts någon bedömning av könkonsekvenserna.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning föreslogs ursprungligen av arbetsgruppen för utvecklande av gymnasieutbildningen (UKM 2010:14) hösten 2010.

Att möjliggöra utbildning som förbereder för gymnasieutbildning nämns också i regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering, i statsrådets principbeslut om statens program för integrationsfrämjande samt i utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2011—2016.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med Utbildningsstyrelsen.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning samt i kulturpolitiska ministerarbetsgruppen.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utlåtanden om utkastet till regeringens proposition begärdes från sammanlagt 67 remissinstanser.

Utlåtande gavs av 45 olika remissinstanser: AKAVA, Finlands näringsliv, Esbo stad, regionförvaltningsverket i Södra Finland, Helsingfors stad, Iltakoulujen liitto, Folkpensionsanstalten, Kommunala arbetsmarknadsverket, regionförvaltningsverket i Lappland, Barnombudsmannen, Centralförbundet för Barnskydd, regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Migrationsverket, Delegationen för ungdomsärenden Nuora, Ungdomsforskningssällskapet, justitieministeriet, Undervisningssektorns Fackorganisation, Ut-

bildningsstyrelsen, Rädda barnen rf, regionförvaltningsverket i Norra Finland, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Finlands Kommunförbund, Finlands Gymnasistförbund rf, Suomen lähilukioyhdistys, Finlands Ungdomssamarbete - Alliansi rf, Suomen kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolföreningen ry, Koulukuraattorit-Skolkuratorer ry, Suomen opiskelija-allianssi OSKU ry, Finlands Föräldraförbund rf, Suomen venäjänkielisten yhdistysten liitto FARO ry, Svenska Finlands folkting, Tammerfors stad, Statistikcentralen, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, Åbo stad, arbets- och näringsministeriets, finansministeriet, Vanda stad, Fritt Bildningsarbete rf, Befolkningsregistercentralen, Minoritetsombudsmannen samt Privatskolornas Förbund rf.

Remissinstanserna ansåg att målen för propositionen är bra och viktiga. Nästan alla remissinstanser ansåg att sättet att genomföra propositionen är bra. Kommentarer gällde finansieringen, inträdeskraven för utbildningen, innehållet i utbildningen, behörighetsvillkoren för lärare samt eventuella tilläggspoäng för utbildningen i den gemensamma antagningen. Vissa remissinstanser ansåg att statsandelen för förberedande utbildning är för liten. Flera remissinstanser ansåg det viktigt att studerande inom utbildning som förbereder för gymnasieutbildning omfattas av studiestöd och skolrestöd.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Gymnasielagen**

1 §. Tillämpningsområde och syfte. Till 1 mom. fogas enligt förslaget en bestämmelse enligt vilken det i gymnasielagen även ska föreskrivas om utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Utbildningen kan ordnas för både ungdomar och vuxna av alla utbildningsanordnare som har fått tillstånd från undervisnings- och kulturministeriet att ordna gymnasieutbildning.

2 §. Utbildningens mål. Till 1 mom. fogas enligt förslaget en bestämmelse om målen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Målet är att ge de studerande språkliga och andra färdigheter för övergången till gymnasieutbildning.

I synnerhet unga som immigrerat i slutet av den grundläggande utbildningen hinner inte inom den grundläggande utbildningen uppnå sådana kunskaper i undervisningsspråket som krävs i gymnasieutbildningen. Att inhämta sådana språkkunskaper som krävs i fördjupad inläring tar enligt internationella undersökningar cirka 5—7 år i anspråk.

2 a §. Definitioner. Till lagen fogas enligt förslaget en ny 2 a § med definitioner på en invandrare och en person med ett främmande språk som modersmål. Enligt 1 mom. avser man med invandrare en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort enligt 161 § i utlänningslagen (301/2004). Definitionen motsvarar definitionen på invandrare i 3 § 3 punkten i lagen om främjande av integration (1386/2010).

Enligt 2 mom. avses med en person med ett främmande språk som modersmål en person vars modersmål i det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) är ett annat än finska, svenska eller samiska.

3 §. Utbildningsanordnare. Till paragrafen fogas enligt förslaget ett preciserande om-

nämmande av att rätten att ordna gymnasieutbildning även inbegriper tillstånd att ordna sådan utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning.

Alla som fått tillstånd att ordna gymnasieutbildning har sålunda möjlighet att om de så önskar ordna även utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Att anordna utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är frivilligt. Det är upp till utbildningsanordnaren att besluta om organiseringen av utbildningen och också i vilken omfattning den ordnas. Att ordna förberedande utbildning i samband med den ordinarie gymnasieutbildningen är motiverat till exempel därför att de studerande på så vis har möjlighet att genomgå de gymnasiekurser som ingår i den förberedande utbildningen. Även verksamhetskulturen och arbetsätten i gymnasiet blir bekanta för studerandena redan under den förberedande utbildningen, om utbildningen ordnas i samband med den ordinarie utbildningen.

7 §. Undervisningens omfattning och innehåll. Till paragrafen fogas ett nytt 5 mom., där det föreskrivs om omfattningen av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Utbildningen föreslås omfatta ett läsår och i synnerhet inbegripa studier i finska eller svenska och vid behov i andra språk samt de kunskaper och färdigheter som krävs i gymnasiestudier.

I utbildningen kan den studerande förbättra sina färdigheter i synnerhet i finska eller svenska och vid behov även i andra språk, i mån av möjlighet även i den studerandes eget modersmål. Även i övriga läroämnen är avsikten i synnerhet att fokusera på begreppen, tänkesättet och framställningen i olika läroämnen. De studerande kan dessutom behöva påbyggnadsstudier i främmande språk eller i det andra inhemska språket. Därför är avsikten att den kursmängd som ska reserveras för språkstudier i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning flexibelt kan fördelas mellan dessa olika språk i enlighet med den studerandes behov.

Genom utbildning som förbereder för gymnasieutbildning utvecklas även de studie-

färdigheter som krävs i gymnasiestudier samt utökas kunskaperna om det finländska samhället och den finländska kulturen. Dessutom stärks de studerandes färdigheter i att söka och tillämpa kunskap samt i informations- och kommunikationsteknik. Med hjälp av kunskaper om samhället och kulturen introduceras studerandena till det finländska samhället, den finländska kulturen och utbildningssystemet. Studerandena sporras att vara delaktiga i samhället.

Studerande i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska få studiehandledning.

Med hjälp av studiehandledning får den studerande en uppfattning om handlingsmodellerna och kraven i finländsk gymnasieutbildning och det övriga utbildningssystemet och lär sig ställa mål för sin utbildning och utveckling. Den studerande kan dessutom avlägga kurser i den ordinarie gymnasieutbildningen.

Enligt 6 mom. utfärdas närmare bestämmelser om undervisningens omfattning genom förordning av statsrådet.

I 1 § i gymnasieförordningen (810/1998) föreskrivs närmare om undervisningens omfattning i kurserna. Enligt förordningen omfattar undervisning för unga i genomsnitt 38 timmar per kurs och för vuxna 28 timmar per kurs. Detsamma gäller även utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Utbildningen är planerad som en enhetlig helhet som därför inte kan avläggas som separata kurser som s.k. ämnesstudier. Avsikten är att det till 1 § i gymnasieförordningen ska fogas en bestämmelse enligt vilken utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska omfatta minst 25 kurser.

10 §. Timfördelning och grunderna för läroplanen. Ordalydelsen i 1 mom. föreslås bli ändrad så att statsrådet beslutar om de allmänna riksomfattande målen för utbildningen istället för gymnasieutbildningen samt om hur den tid som används för undervisningen ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och studiehandledning (timfördelning). Den nya ordalydelsen inbegriper förutom den ordinarie gymnasieutbildningen även utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

Utbildningsstyrelsen beslutar således i enlighet med 10 § i gymnasielagen även om målen för och det centrala innehållet i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning i de riksomfattande grunderna för läroplanen.

19 §. Ansökan om inträde. Ordalydelsen i 2 mom. föreslås bli ändrad så att där föreskrivs om utbildning som avses i denna lag i stället för om gymnasieutbildning. Den nya ordalydelsen inbegriper då även utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

Avsikten är att det i olika förberedande utbildningar efter den grundläggande utbildningen ska tas i bruk nya ansökningsförfaranden för utbildning som inleds hösten 2014. Enligt planerna ska även utbildning som förbereder för gymnasieutbildning börja omfattas av de gemensamma ansökningsförfarandena. De gemensamma ansökningsförfarandena ska förverkligas med hjälp av det ansökningsregister för yrkesutbildning och gymnasieutbildning som avses i lagen som gäller antagningsregistret. Avsikten är att författningsändringar som gäller saken ska stadfästas under hösten 2013.

De gemensamma ansökningsförfarandena ska inte gälla grunderna för antagning av studerande. Bestämmelser om grunderna för antagning av studerande föreskrivs i 20 § i gymnasielagen.

20 §. Grunderna för antagning av studerande. Paragrafen föreslås bli ändrad så att bestämmelser om utbildning som förbereder för gymnasieutbildning tas in i den. Till övriga delar kvarstår paragrafens innehåll som förut, men av författningstekniska skäl har hela paragrafen skrivits om. Paragrafens första moment ska gälla antagning till gymnasieutbildning på samma sätt som nu.

I 2 mom. föreskrivs om antagning till förberedande utbildning. Enligt momentet kan en sådan person antas som studerande till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning som är invandrare eller har ett främmande språk som modersmål och har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller motsvarande lärokurs eller som i övrigt anses ha motsvarande kunskaper och färdigheter och som inte har tillräckliga språkliga färdigheter att klara av gymnasiestudier på finska eller svenska.

Den studerande ska ha för avsikt att fortsätta studierna i gymnasiet efter den förberedande utbildningen.

Till utbildningen kan inte antas en person som har avlagt en sådan examen eller högskoleexamen som avses i 37 § 1 mom. i universitetslagen (558/2009). Dessa personer anses redan ha sådana kunskaper och färdigheter som gymnasieutbildningen ger eller motsvarande och har således inte behov av utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

Den studerande ska ha tillräckliga kunskaper i undervisningsspråket. Det är ändå inte ändamålsenligt att på lagnivå bestämma vad som avses med tillräckliga kunskaper i undervisningsspråket.

Enligt 3 mom. fattas närmare beslut om antagning av studerande av utbildningsanordnaren. Undervisnings- och kulturministeriet kan föreskriva närmare genom förordning om grunderna för antagning som studerande till både gymnasieutbildning och utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

Enligt 4 mom. kan som studerande till sådan utbildning som avses i 1 mom. antas en person som har för avsikt att slutföra ett eller flera av de läroämnena som ingår i gymnasiets lärokurs. Dessa så kallade ämnesstuderande kan således inte alls antas till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

24 §. Studietid. Till 1 mom. fogas enligt förslaget en bestämmelse enligt vilken utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska genomgåas inom ett år.

1.2 Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

6 §. Kommunens statsandel och grunden för statsandelen för utbildning som avses i gymnasielagen, för grundläggande yrkesutbildning och för utbildning i yrkeshögskolor. Bestämmelsen om sammanräkning av grunden för kommunens statsandel i 2 mom. 1 punkten i paragrafen föreslås bli preciserad. Utöver den gymnasieutbildning som kommunen ordnar ska även sådan utbildning som förbereder för gymnasieutbildning och som kommunen ordnar för invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål räknas in i grunden för statsandelen.

8 §. Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för utbildning som avses i gymnasielagen, för yrkesutbildning och för utbildning i yrkeshögskolor. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att där talas om utbildning som avses i gymnasielagen i stället för om gymnasieutbildning som nu.

Utbildning som avses i gymnasielagen täcker även utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Paragrafens 1 mom. föreslås dessutom bli kompletterad så att till det fogas en bestämmelse om att kommunens självfinansieringsandel skulle vara 50 procent i fråga om utbildning som förbereder invandrare för gymnasieutbildning. Tillägget om självfinansieringsandelen på 50 procent behövs, eftersom det är fråga om en ny statsandelsuppgift, för vilken statlig finansiering i enlighet med hänvisningsbestämmelsen i 64 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beviljas till 50 procent av de kalkylerade kostnaderna för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Således stiger statens finansieringsandel när det gäller förberedande utbildning från 41,89 procent till 50 procent.

24 §. Priserna per enhet för gymnasier. Av författningstekniska skäl föreslås att paragrafen ändras helt, eftersom det förutom enskilda ändringar som gäller förberedande utbildning föreslås att ett helt nytt 3 mom. fogas till paragrafen.

Paragrafens 1 mom. föreslås bli preciserad så att den beräkning av de riksomfattande kostnaderna för gymnasieutbildning som görs vart fjärde år även inbegriper kostnaderna för och studerandena i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning för invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål.

I det nya 3 mom. föreskrivs om att bestämma priset per enhet i förberedande utbildning hos anordnare av gymnasieutbildning. För den som ordnar gymnasieutbildning bestäms priset per enhet i fråga om studerande i förberedande utbildning genom en gradering av det genomsnittliga pris per enhet för gymnasieutbildning som fastställs med stöd av 23 §. Närmare bestämmelser om beräkningen av priset per enhet och graderingens omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet. Avsikten är att genom för-

ordning av statsrådet föreskriva att det genomsnittliga priset per enhet per studerande ska höjas med talet 1,21.

I 4 mom. föreslås bli föreskrivet om ett tilllägg för internatskola, som även ska gälla studerande inom utbildning som förbereder för gymnasieutbildning då utbildningsanordnaren enligt tillstånd att ordna utbildning ska ordna utbildning i en internatskola.

I 7 mom. föreskrivs om bestämmandet av priset per enhet för vuxna. Bestämmelsen ska även gälla utbildning som förbereder vuxna för gymnasieutbildning.

2 Närmare bestämmelser

2.1 Gymnasieförordningen (810/1998) och statsrådets förordning om allmänna riksomfattande mål för gymnasieutbildningen och om timfördelningen i gymnasieundervisningen (955/2002)

De ändringar som krävs i propositionen görs i gymnasieförordningen. I statsrådets förordning om allmänna riksomfattande mål för gymnasieutbildningen och om timfördelningen i gymnasieundervisningen ändras 1 §, 6 § och 8 § så att de motsvarar propositionen.

Till förordningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet fogas en bestämmelse om bestämmande av priset per enhet för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.

2.2 Grunderna för läroplanen

Grunderna för läroplanen för gymnasieutbildningen görs upp på det sätt som krävs i propositionen. Ändringarna bereds så att utbildningsanordnarna har tillgång till de reviderade grunderna under vårterminen 2014. Justeringarna av de lokala läroplanerna görs under vårterminen 2014 och övergången till verksamhet enligt de nya normerna sker från början av läsåret 2014—2015. Utbildningsstyrelsen stöder det lokala läroplansarbetet genom utbildning och en stark informationsstyrning.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 februari 2014.

Eftersom utbildning som förbereder för gymnasieutbildning föreslås starta den 1 augusti 2014, föreslås i 2 mom. i finansieringslagens ikraftträdandebestämmelse att lagen ska tillämpas på utbildning som inleds vid ovan nämnda tidpunkt.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft. Avsikten är att den föreslagna ändringen beaktas på förhand när det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning regleras. När utbildningen inleds används det antal studerande som uppskattats med stöd av 48 § 1 mom. i finansieringslagen som grund för finansieringen och som undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med 50 § 2 mom. i finansieringslagen justerar före utgången av 2014.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Regeringens proposition ska även granskas utifrån de grundläggande fri- och rättigheter i grundlagen. Enligt 6 § i grundlagen ska människor behandlas lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Enligt 16 § 1 mom. i grundlagen har alla rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Det allmänna ska, enligt 2 mom. i samma paragraf, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning och avses i propositionen är avsedd för invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål. Med invandrares avses enligt 2 a § i propositionen en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för an-

nat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort enligt 161 § i utlänningslagen (301/2004). Med en person som har ett främmande språk som modersmål avses en person vars modersmål i det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) är ett annat än finska, svenska eller samiska.

En person som är född och uppvuxen i Finland och har finska, svenska eller samiska som modersmål kan inte söka till förberedande utbildning. Propositionen ställer således invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål i en annan ställning än övriga finländare. Enligt 6 § i grundlagen är detta dock möjligt, om det finns ett godtagbart skäl till det. Få invandra-

re och personer med ett främmande språk som modersmål jämfört med majoritetsbefolkningen går vidare till gymnasieutbildning och senare till högskoleutbildning. En central orsak är brister i de språkliga färdigheterna och studiefärdigheterna. Fokus i den förberedande utbildningen skulle läggas på att förbättra studerandenas kunskaper i finska eller svenska och studiefärdigheter. Det är fråga om en positiv särbehandling som skulle ge invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål jämlikare färdigheter att söka sig till gymnasieutbildning.

Enligt regeringens uppfattning kränker lagförslaget inte de grundläggande rättigheterna i grundlagen och kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av gymnasielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (629/1998) 1 § 1 mom., rubriken för 2 § samt 2 § 1 mom., 3 § 1 mom., 10 § 1 mom., 19 § 2 mom., 20 § och 24 § 1 mom., av dem 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1184/1998, samt
fogas till lagen en ny 2 a § och till 7 § nya 5 och 6 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde och syfte

I denna lag föreskrivs om allmänbildande gymnasieutbildning som bygger på den grundläggande utbildningens lärokurs och är avsedd för ungdomar och vuxna. I denna lag föreskrivs dessutom om utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning.

2 §

Utbildningens mål

Gymnasieutbildningens mål är att stödja de studerandes utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för fortsatta studier, i arbetslivet, för fritidsintressen och en allsidig personlighetsutveckling. Målet för utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning är att ge de studerande språkliga och andra behövliga färdigheter för övergången till gymnasieutbildning. Dessutom ska utbildningen stödja de studerandes förutsättningar för livslångt lärande och för att utveckla sig under hela sitt liv.

2 a §

Definitioner

Med *invandrare* avses i denna lag en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort enligt 161 § i utlänningslagen (301/2004).

Med *en person som har ett främmande språk som modersmål* avses i denna lag en person vars modersmål enligt vad som antecknats i det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) är något annat än finska, svenska eller samiska.

3 §

Utbildningsanordnare

Undervisnings- och kulturministeriet kan bevilja kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar och stiftelser tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Tillstånd kan också beviljas för undervisning utomlands. Tillståndet inbegriper rätten att ordna utbildning som förbereder invandrare och personer

med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning.

7 §

Undervisningens omfattning och innehåll

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är en studiehelhet som omfattar ett läsår och särskilt inbegriper studier i finska eller svenska och vid behov i andra språk samt gymnasiestudier och kunskaper och färdigheter som krävs i gymnasiestudier. Studerande i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska få studiehandledning.

Närmare bestämmelser om undervisningens omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Timfördelning och grunderna för läroplanen

Bestämmelser om de allmänna riksomfattande målen för utbildning som avses i denna lag och bestämmelser om hur den tid som används för undervisningen ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och studiehandledning (*timfördelning*) utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Ansökan om inträde

Särskilda bestämmelser gäller för förfarandet vid ansökan till utbildning som avses i denna lag.

20 §

Grunderna för antagning av studerande

Som studerande till gymnasieutbildning kan antas den som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande tidigare lärokurs. Som stude-

rande kan också antas den som inte har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs men som annars anses ha tillräckliga förutsättningar att klara av gymnasiestudierna. Som studerande till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan antas en person

1. som är invandrare eller en person med ett främmande språk som modersmål och

2. som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande lärokurs eller som annars anses ha motsvarande kunskaper och färdigheter, och

3. som inte har tillräckliga språkliga färdigheter att klara av gymnasiestudierna på finska eller svenska, och

4. som har som mål att fortsätta studierna i gymnasiet efter den förberedande utbildningen, och

5. som inte har avlagt sådan examen eller högskoleexamen som nämns i 37 § 1 mom. i universitetslagen (558/2009).

Utbildningsanordnaren beslutar om övriga grunder för antagning av studerande liksom även om eventuella inträdes- eller lämplighetsprov. Undervisnings- och kulturministeriet kan genom förordning föreskriva närmare om grunderna för antagning av studerande till gymnasieutbildning och utbildning som förbereder för gymnasieutbildning. Enhetliga antagningsgrunder ska tillämpas på samtliga sökande.

Som studerande till sådan utbildning som avses i 1 mom. kan också antas den som endast har för avsikt att slutföra ett eller flera av de läroämnena som ingår i gymnasiets lärokurs.

24 §

Studietid

Gymnasiets lärokurs ska slutföras på högst fyra år, om inte studeranden av grundad anledning beviljas förlängning. Lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska slutföras på ett år.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2014.

Utbildningsstyrelsen ska utarbeta grunder som uppfyller vad som föreskrivs i denna lag för läroplan så att utbildningsanordnarna se-

nast den 1 augusti 2014 kan ta i bruk läroplaner med sådana grunder.

2.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) rubriken för 6 § samt 6 § 2 mom. 1 punkten, rubriken för 8 § samt 8 § 1 mom. och 24 §, av dem 8 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag (1511/2011), som följer:

6 §

Kommunens statsandel och grunden för statsandelen för utbildning som avses i gymnasielagen, för grundläggande yrkesutbildning och för utbildning i yrkeshögskolor

Grunden för kommunens statsandel fås genom sammanräkning av

1) produkten av antalet studerande inom gymnasieutbildning som ordnas av kommunen och inom utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning och det per studerande bestämda priset per enhet,

8 §

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för utbildning som avses i gymnasielagen, för yrkesutbildning och för utbildning i yrkeshögskolor

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning och utbildning i yrkeshögskolor utgör 58,11 procent och av driftskostnaderna för utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning 50 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med antalet invånare i hela landet och det därigenom erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

24 §

Priserna per enhet för gymnasier

De per studerande bestämda priserna per enhet för gymnasier beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av utbildning som avses i gymnasielagen under året före det år som föregår det år då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller studerande som får sådan undervisning. När priserna per enhet beräknas beaktas 58 procent av antalet studerande som inlett studierna efter att de fyllt 18 år.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av nyckeltalet för antalet studerande, i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. För undervisning som ordnas utomlands bestäms priset per enhet genom att det genomsnittliga pris per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning enligt 23 § graderas i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet och vad undervisnings- och kulturministeriet bestämmer med stöd av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet kan dessutom höja priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsavgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl.

Priset per enhet för anordnare av gymnasieutbildning bestäms i fråga om studerande i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning genom en gradering av det genomsnittliga pris per enhet för gymnasieutbildning som föreskrivs med stöd av 23 §.

Om en anordnare av gymnasieutbildning med stöd av 4 § 2 mom. i gymnasielagen har ålagts ordna utbildning vid en internatskola, höjs priset per enhet för elever som får in- kvartering och måltider vid internatskolan, i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Priserna per enhet bestäms så att de belopp som fås när de priser per enhet som beräknats för utbildningsanordnarna multipliceras med antalet studerande hos utbildningsanordnarna sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet i enlighet med denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkandet av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

För en studerande som har inlett studierna efter det att han eller hon fyllt 18 år är priset per enhet 58 procent av det per studerande

bestämda priset per enhet för utbildningsanordnaren i fråga. Detta gäller dock inte studerande som får gymnasieutbildning vid en internatskola. Undervisnings- och kulturministeriet kan på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av något annat särskilt skäl höja ett sådant pris per enhet som avses i detta moment.

Närmare bestämmelser om beräkning av priserna per enhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de grunder enligt vilka läroämnena som slutförs i enlighet med 20 § 3 mom. i gymnasielagen omvandlas till studerandeantal och beaktas i antalet sådana studerande som avses i 1 och 5 mom. i denna paragraf, vilka har inlett studierna efter det att de fyllt 18 år.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2014.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på finansiering av utbildning som inleds den 1 augusti 2014 eller därefter.

Helsingfors den 16 september 2013

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Undervisningsminister *Krista Kiuru*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (629/1998) 1 § 1 mom., rubriken för 2 § samt 2 § 1 mom., 3 § 1 mom., 10 § 1 mom., 19 § 2 mom., 20 § och 24 § 1 mom., av dem 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1184/1998, samt
fogas till lagen en ny 2 a § och till 7 § nya 5 och 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

1§

Tillämpningsområde och syfte

I denna lag bestäms om allmänbildande gymnasieutbildning som bygger på den grundläggande utbildningens lärokurs och är avsedd för ungdomar och vuxna.

Föreslagen lydelse

1§

Tillämpningsområde och syfte

I denna lag föreskrivs om allmänbildande gymnasieutbildning som bygger på den grundläggande utbildningens lärokurs och är avsedd för ungdomar och vuxna. *I denna lag föreskrivs dessutom om utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning.*

2 §

Gymnasieutbildningens mål

Gymnasieutbildningens mål är att stödja de studerandes utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för fortsatta studier, i arbetslivet, för fritidsintressen och en allsidig personlighetsutveckling. Dessutom skall utbildningen stödja de studerandes förutsättningar för livslångt lärande och för att utveckla sig under hela sitt liv.

2 §

Utbildningens mål

Gymnasieutbildningens mål är att stödja de studerandes utveckling till goda, harmoniska och bildade människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för fortsatta studier, i arbetslivet, för fritidsintressen och en allsidig personlighetsutveckling. *Målet för utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning är att ge de studerande språkliga och andra behövliga färdigheter för övergången till gymnasieutbildning.* Dessutom ska utbildningen stödja de studerandes förutsättningar för livslångt

lärande och för att utveckla sig under hela sitt liv.

2 a §

Definitioner

Med **invandrare** avses i denna lag en person som flyttat till Finland och som vistas i landet med ett tillstånd som beviljats för annat än turism eller därmed jämförbar kortvarig vistelse eller vars uppehållsrätt har registrerats eller som har beviljats uppehållskort enligt 161 § i utlänningslagen (301/2004).

Med **en person som har ett främmande språk som modersmål** avses i denna lag en person vars modersmål i det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) är något annat än finska, svenska eller samiska.

3 §

Utbildningsanordnare

Vederbörande ministerium kan bevilja en kommun, samkommun eller en registrerad sammanslutning eller stiftelse tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Tillstånd kan också beviljas för undervisning utomlands.

3 §

Utbildningsanordnare

Undervisnings- och kulturministeriet kan bevilja kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar och stiftelser tillstånd att ordna gymnasieutbildning. Tillstånd kan också beviljas för undervisning utomlands. Tillståndet inbegriper rätten att ordna utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning.

7 §

Undervisningens omfattning och innehåll

7 §

Undervisningens omfattning och innehåll

Utbildning som förbereder för gymnasieutbildning är en studieheltet som omfattar ett läsår och särskilt inbegriper studier i finska eller svenska och vid behov i andra språk samt gymnasiestudier och kunskaper och färdigheter som krävs i gymnasiestudier. Studerande i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska få studieheltet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Närmare bestämmelser om undervisningens omfattning utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

10 §

*Timfördelning och grunderna för läroplanen**Timfördelning och grunderna för läroplanen*

Statsrådet beslutar om de allmänna riksomfattande målen för gymnasieutbildningen samt om hur den tid som används för undervisningen skall fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och studiehandledning (timfördelning).

Bestämmelser om de allmänna riksomfattande målen för utbildning som avses i denna lag och bestämmelser om hur den tid som används för undervisningen ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och studiehandledning (timfördelning) utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

19 §

*Ansökan om inträde**Ansökan om inträde*

Om förfarandet vid ansökan till gymnasieutbildning bestäms särskilt.

Särskilda bestämmelser gäller för förfarandet vid ansökan till utbildning som avses i denna lag.

20 §

20 §

*Grunderna för antagning av studerande**Grunderna för antagning av studerande*

Som studerande kan antas den som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande tidigare lärokurs. Som studerande kan också antas den som inte har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs men som annars anses ha tillräckliga förutsättningar att klara av gymnasiestudierna.

Som studerande till gymnasieutbildning kan antas den som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande tidigare lärokurs. Som studerande kan också antas den som inte har slutfört den grundläggande utbildningens lärokurs men som annars anses ha tillräckliga förutsättningar att klara av gymnasiestudierna.

Som studerande till utbildning som förbereder för gymnasieutbildning kan antas en person

- 1. som är invandrare eller en person med ett främmande språk som modersmål och*
- 2. som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller inhämtat motsvarande lärokurs eller som annars anses ha motsvarande kunskaper och färdigheter, och*
- 3. som inte har tillräckliga språkliga färdigheter att klara av gymnasiestudierna på finska eller svenska, och*
- 4. som har som mål att fortsätta studierna i*

Utbildningsanordnaren beslutar om övriga grunder för antagning av studerande liksom även om eventuella inträdes- eller lämplighetsprov. Vederbörande ministerium kan besluta närmare om grunderna för antagning av studerande. Enhetliga antagningsgrunder skall tillämpas på samtliga sökande.

Som studerande kan också antas den som endast har för avsikt att slutföra ett eller flera av de läroämnena som ingår i gymnasiet lärokurs.

24 §

Studietid

Gymnasiet lärokurs skall slutföras på högst fyra år om inte studeranden av grundad anledning beviljas förlängning.

gymnasiet efter den förberedande utbildningen, och

5. som inte har avlagt sådan examen eller högskoleexamen som nämns i 37 § 1 mom. i universitetslagen (558/2009).

Utbildningsanordnaren beslutar om övriga grunder för antagning av studerande liksom även om eventuella inträdes- eller lämplighetsprov. *Undervisnings- och kulturministeriet kan genom förordning föreskriva närmare om grunderna för antagning av studerande till gymnasieutbildning och utbildning som förbereder för gymnasieutbildning.* Enhetliga antagningsgrunder ska tillämpas på samtliga sökande.

Som studerande *till sådan utbildning som avses i 1 mom.* kan också antas den som endast har för avsikt att slutföra ett eller flera av de läroämnena som ingår i gymnasiet lärokurs.

24 §

Studietid

Gymnasiet lärokurs ska slutföras på högst fyra år, om inte studeranden av grundad anledning beviljas förlängning. *Lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ska slutföras på ett år.*

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2014.

Utbildningsstyrelsen ska utarbeta grunder som uppfyller vad som föreskrivs i denna lag för läroplan så att utbildningsanordnarna senast den 1 augusti 2014 kan ta i bruk läroplaner med sådana grunder.

2.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) rubriken för 6 § samt 6 § 2 mom. 1 punkten, rubriken för 8 § samt 8 § 1 mom. och 24 §, av dem 8 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag (1511/2011), som följer:

Gällande lydelse

6 §

Kommunens statsandel och grunden för statsandelen för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning och yrkeshögskolor

Grunden för kommunens statsandel fås genom sammanräkning av

1) produkten av antalet studerande inom gymnasieutbildning som ordnas av kommunen och det per studerande bestämda priset per enhet *för gymnasieutbildningen i kommunen,*

8 §

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för gymnasieutbildning, yrkesutbildning och yrkeshögskolor

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning och yrkeshögskolor utgör 58,11 procent av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med landets invånarantal och det därigenom erhållna beloppet multipliceras med kommunens invånarantal.

Föreslagen lydelse

6 §

*Kommunens statsandel och grunden för statsandelen för **utbildning som avses i gymnasielagen, för grundläggande yrkesutbildning och för utbildning** i yrkeshögskolor*

Grunden för kommunens statsandel fås genom sammanräkning av

1) produkten av antalet studerande inom gymnasieutbildning som ordnas av kommunen *och inom utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning* och det per studerande bestämda priset per enhet,

8 §

*Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för **utbildning som avses i gymnasielagen, för yrkesutbildning och för utbildning** i yrkeshögskolor*

Kommunens självfinansieringsandel av driftskostnaderna för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning och *utbildning* i yrkeshögskolor utgör 58,11 procent *och av driftskostnaderna för utbildning som förbereder invandrare och personer med ett främmande språk som modersmål för gymnasieutbildning 50 procent* av det belopp som fås när det belopp som beräknats enligt 2 och 3 mom. divideras med *antalet invånare i hela landet* och det därigenom erhållna beloppet multipliceras med kommunens invå-

narantal.

24 §

Priserna per enhet för gymnasier

De per studerande bestämda priserna per enhet för gymnasier beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av gymnasieutbildningen under året före det år som föregår det då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller studerande som får sådan undervisning. När priserna per enhet beräknas beaktas 58 procent av antalet studerande som inlett studierna efter att de fyllt 18 år.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av nyckeltalet för antalet studerande, i enlighet med vad som bestäms genom förordning av statsrådet. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. För undervisning som ordnas utomlands bestäms priset per enhet genom att det genomsnittliga pris per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning enligt 23 § graderas i enlighet med vad som bestäms genom förordning av statsrådet och vad undervisnings- och kulturministeriet föreskriver med stöd av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet kan dessutom höja priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl.

24 §

Priserna per enhet för gymnasier

De per studerande bestämda priserna per enhet för gymnasier beräknas vart fjärde år på basis av de riksomfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av *utbildning som avses i gymnasielagen* under året före det år som föregår det år då priserna per enhet bestäms. När priserna per enhet beräknas beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller studerande som får sådan undervisning. När priserna per enhet beräknas beaktas 58 procent av antalet studerande som inlett studierna efter att de fyllt 18 år.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av nyckeltalet för antalet studerande, i enlighet med vad som *föreskrivs* genom förordning av statsrådet. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet i den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. För undervisning som ordnas utomlands bestäms priset per enhet genom att det genomsnittliga pris per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning enligt 23 § graderas i enlighet med vad som *föreskrivs* genom förordning av statsrådet och vad undervisnings- och kulturministeriet bestämmer med stöd av förordningen. Undervisnings- och kulturministeriet kan dessutom höja priset per enhet på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av andra särskilda skäl.

Priset per enhet för anordnare av gymnasieutbildning bestäms i fråga om studerande i utbildning som förbereder för gymnasieutbildning genom en gradering av det genomsnittliga pris per enhet för gymnasieutbildning som föreskrivs med stöd av 23 §.

Om en anordnare av gymnasieutbildning med stöd av 4 § 2 mom. i gymnasielagen har ålagts ordna utbildning vid en internatskola,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Om en anordnare av gymnasieutbildning med stöd av 4 § 2 mom. i gymnasielagen har ålagts ordna gymnasieutbildning vid en internatskola, höjs priset per enhet för elever som får inkvartering och måltider vid internatskolan, i enlighet med vad som bestäms genom förordning av statsrådet.

Priserna per enhet bestäms så att de belopp som fås när de priser per enhet som beräknats för utbildningsanordnarna multipliceras med antalet studerande hos utbildningsanordnarna sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet i enlighet med vad som bestäms i denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkningen av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

För en studerande som har inlett studierna efter att han eller hon fyllt 18 år är priset per enhet 58 procent av det per studerande bestämda pris per enhet som fastställts för utbildningsanordnaren i fråga. Detta gäller dock inte studerande som får gymnasieutbildning vid en internatskola. Undervisnings- och kulturministeriet kan på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av något annat särskilt skäl höja ett sådant pris per enhet som avses i detta moment.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om beräkandet av priserna per enhet.

Genom förordning av statsrådet bestäms om de grunder enligt vilka läroämnena som slutförs i enlighet med 20 § 3 mom. i gymnasielagen omvandlas till studerandeantal och beaktas i antalet sådana studerande som avses i 1 och 5 mom. i denna paragraf, vilka har inlett studierna efter det att de fyllt 18 år.

höjs priset per enhet för elever som får inkvartering och måltider vid internatskolan, i enlighet med vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Priserna per enhet bestäms så att de belopp som fås när de priser per enhet som beräknats för utbildningsanordnarna multipliceras med antalet studerande hos utbildningsanordnarna sammanlagt motsvarar de riksomfattande totalkostnader som avses i 1 mom.

Under andra år än de som nämns i 1 mom. beräknas priserna per enhet i enlighet med denna paragraf, dock på basis av de totalkostnader som utretts vid beräkandet av priserna per enhet för det år som avses i 1 mom.

För en studerande som har inlett studierna efter det att han eller hon fyllt 18 år är priset per enhet 58 procent av det per studerande bestämda priset per enhet för utbildningsanordnaren i fråga. Detta gäller dock inte studerande som får gymnasieutbildning vid en internatskola. Undervisnings- och kulturministeriet kan på grundval av en särskild utbildningsuppgift som ålagts utbildningsanordnaren eller av något annat särskilt skäl höja ett sådant pris per enhet som avses i detta moment.

Närmare bestämmelser om beräkande av priserna per enhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de grunder enligt vilka läroämnena som slutförs i enlighet med 20 § 3 mom. i gymnasielagen omvandlas till studerandeantal och beaktas i antalet sådana studerande som avses i 1 och 5 mom. i denna paragraf, vilka har inlett studierna efter det att de fyllt 18 år.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 2014.

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på finansiering av utbildning som inleds den 1 augusti 2014 eller därefter.